

Hoogzomer

In haar slaap voelde de pijn aan als een stem die haar naam riep, maar op een manier alsof ze nog klein was. De stem zou gauw wel weer vervagen, maar nu golfde hij als een plezierige droom door Takiko's slapende lichaam.

De stem kwam echter langzaam maar zeker dichterbij. Als in antwoord begon Takiko's onderbuik zachtjes te trillen. Ik wil niet wakker worden. Dit is niets om wakker voor te worden, dacht Takiko. Toen werd ze wakker.

In de donkere kamer lag Takiko Odaka alleen in haar futon. Waar het licht van de kwiklamp in de steeg erop scheen, was het linker bloemetjesgordijn vaalwit. Buiten was het nog steeds donker, net zoals toen ze naar bed ging. Achter de gordijnen stond het raam wagenwijd open. Toch voelde ze nauwelijks koelte. Sinds eind juli bleef de hitte van overdag ook 's nachts bewegingloos hangen.

Takiko keerde zich op haar andere zij, in een poging te ont-

snappen aan de verstikking van het dikke badstoffen laken dat aan haar lichaam kleefde. Ineens werd ze zich ervan bewust dat haar buik nog steeds antwoord gaf aan de stem die ze in haar slaap had gehoord. De pijn leek pogingen te doen zich uit te breiden. Een volle blaas was het niet, dat was een ander gevoel. Wat was het dan wel? Argwanend legde ze een hand op haar buik. Haar grote, zware buik voelde aan alsof hij aan iemand anders toebehoorde. Haar hele lichaam was opeens klaarwakker.

Ze stond op, trok de gordijnen open en wierp een blik op haar horloge, dat nog naast haar kussen lag. Als deze vage, onbestemde pijn echt was wat ze een wee noemden, moest hij met regelmatige tussenpozen te voelen zijn. Dat was haar tenminste verteld. Ze was nu een week later dan de datum die de kraamkliniek voor haar had uitgerekend.

De wijzers van haar horloge stonden op tien voor vier. Takiko ging weer op haar zij liggen en hield in die houding het horloge in de gaten. Er ging een uur voorbij. Buiten het raam begon het al licht te worden. De pijn bleef onveranderlijk vaag, maar zijn gewicht drukte gaandeweg zwaarder op haar lichaam. Hij leek met tussenpozen van een minuut of tien te komen.

Om halfzes nam Takiko eindelijk een besluit en kroop uit haar futon. Ze kleepte zich vlug aan en liep naar de kast om de bundels te pakken met de spullen die ze nodig zou hebben in de kraamkliniek. Ze had er zorgvuldig op gelet dat haar vader die niet te zien kreeg en alles zelf klaargezet, zonder enige hulp van haar moeder te aanvaarden. In een van de bundels zaten kleertjes voor de baby. Hoewel ze zich enigszins onzeker afvroeg of ze echt van pas zouden komen, had ze ze toch gekocht, met hetzelfde plezier alsof het speelgoed was.

In de kamer naast de hare lagen haar ouders nog te slapen, en in het kamertje – eigenlijk een bergruimte – daar weer naast sliep haar

jongere broer, die nog op de middelbare school zat. 's Ochtends stond haar moeder altijd als eerste op – om halfzeven. Als ze zag dat Takiko er niet was, zou ze meteen begrijpen dat die naar de kliniek was om te bevallen. Takiko stapte de kamer van haar ouders in en belde bijna fluisterend naar de kliniek. Toen liep ze de deur uit, een bundel in elke hand. Het was even over zessen.

Haar huis stond in een smalle, kronkelende steeg. Het was een buurt waar oude, houten appartementswoningen van maar één bovenverdieping zich verdrongen in steegjes die alle kanten op gingen en soms doodliepen, zodat je er al moest wonen om er de weg te kunnen vinden. Takiko's huis was gelijkvloers, en ze benijdde mensen die op een bovenverdieping woonden, want zelfs in deze zonloze buurt baadden de ramen van de meeste van zulke appartementen tussen ochtend en avond wel in het zonlicht. Nadat Takiko was gaan werken, had ze een nieuwe oliekachel en kleuren-tv gekocht en een douche laten installeren in de badkamer, maar ze was er niet in geslaagd wat meer zonlicht in huis te brengen.

Takiko liep langzaam de steeg door. Daar was het nog halfdonker, maar boven haar hoofd gloeide de hemel al in heldere kleuren. Het gezang van een slaapdronken cicade trilde ergens in de lucht vlakbij. Toen ze een eindje gelopen had, werden de bundels toch wel zwaar, en de pijn in haar buik werd ook erger. Ze wilde het liefst vlug doorlopen om niet te worden blootgesteld aan de stekende blikken van de buurtbewoners, maar ze kon niet sneller lopen dan ze al deed. Met haar schouders ferm naar achteren en haar ogen omhoog liep ze verder. In de drie maanden dat haar buik was begonnen op te vallen, had Takiko niet één keer met gebogen hoofd door de steeg gelopen. Zelfs op dagen dat het regende en er overal plassen stonden, had ze haar ogen niet neergeslagen. Haar moeder zat er erg over in wat 'de burens' dachten en dat had Takiko tot een bron van tranen voor haar

gemaakt, maar Takiko viel liever dood dan dat ze in het zicht van de buurt naar de grond keek. Ze had het idee dat ze door deze houding te handhaven het kindje in haar buik direct ondersteunde.

Maar deze Takiko zou geen tweede keer door de steeg lopen. Ze wist niet of ze de volgende keer dat ze hier liep een levende baby in haar armen zou dragen, maar ze zou zeker niet zo log en zwaar zijn als nu. En over een poosje zou ze hier echt vandaan gaan. Met de baby.

Eén heel kort ogenblik deed Takiko haar ogen dicht en stelde zich voor dat ze rende zo hard ze kon, de baby lichtjes tegen haar borst gedrukt. Zo had ze zichzelf voorgesteld sinds haar moeder erachter was gekomen dat ze zwanger was en het huis had weerklonken van het gehuil van haar moeder en het gebrul van haar vader. Toen ze nog op school zat, had ze helemaal niet van hardlopen gehouden, maar nu kon ze haar ogen niet van dat beeld van zichzelf afhouden. Ze was niet op de vlucht. Ze wilde alleen sterk worden en vrij zijn. Ze wilde iemand worden die de betekenis van het woord 'emotie' niet kende. Iemand die die betekenis niet hoefde te kennen.

Takiko kon zich nog niet voorstellen hoe het moest zijn een baby tegen zich aan te voelen. Er was wel iets wat bewoog in haar buik, maar dat was er zomaar in gekomen. Het had niets met haar te maken, en ze zou er niet van staan te kijken als het plotseling weer verdween. Haar moeder was degene die met haar gejammer had geaccepteerd dat de baby echt bestond. Takiko had zich er alleen maar op geconcentreerd de foetus groot te brengen tot de dag dat het zonder complicaties en langs de natuurlijke weg haar lichaam verliet. En nu leek het of die wens in vervulling zou gaan.

De steeg kwam uit bij een weg voor eenrichtingsverkeer met aan beide kanten een vangrail. Er waren geen auto's of mensen te bekennen. Takiko sloeg links af. De hemel was nog helderder geworden. Achter de rij huizen rechts van haar stond de ochtendzon.

Hier en daar wierp het zonlicht oogverblindende strepen over het blauwachtig glanzende asfalt. Om bij de grote weg te komen, waar ze makkelijk een taxi kon aanhouden, moest ze rechtsaf en over een brede straat een helling af. Haar buik was weer pijn gaan doen. Ze zette haar bundels neer en bleef stokstijf staan tot haar buik weer normaal was. De pijn deed Takiko denken aan de waterdruk diep onder in de zee. Ze had ergens gehoord dat een diepzeevis die plotseling naar de oppervlakte wordt gehaald door de verandering in druk opzwellt als een ballon en uit elkaar ploft. Wat ik in mijn buik heb, is net zo'n diepzeevis, dacht ze. Het wilde alle druk om zijn kleine lichaam verzamelen, zodat het hard werd en naar beneden zonk – zo ver mogelijk naar beneden. En om te voorkomen dat haar eigen lichaam met die druk werd meegezogen, moest Takiko roerloos proberen er weerstand aan te bieden.

Takiko begon zich nu toch wel een beetje alleen te voelen. Van haar huis was het bijna een uur met de trein naar de openbare kliniek die ze voor de bevalling had uitgekozen. Zou een taxi er meer dan een halfuur voor nodig hebben? Er was een particuliere kliniek op loopafstand, maar die was veel te duur. Met de bus was ze in een kwartiertje bij een openbaar ziekenhuis, maar toen ze daar twee maanden geleden langsging, kreeg ze te horen dat ze er niet terecht kon omdat de kraamafdeling al helemaal vol was. Daarop had ze de telefoongids geraadpleegd en een opname geregeld in een kraamkliniek in een stadsdeel waar ze nog niet eerder was geweest. Het was een oud, houten gebouw met één verdieping. Erachter lag een troosteloos park, als een hofje omsloten door rijtjeshuizen, ook allemaal met een verdieping, groter dan Takiko's eigen huis, maar nog havelozer. Overal hing wasgoed aan de lijn, en koelkasten zonder deur, gesloopte televisies, kapotte stoelen en bundels kranten en weekbladen waren zonder enige orde op stapels gegooid.

Toen ze twee maanden geleden ontslag nam, had Takiko, gedeeltelijk om de tijd te doden, er een gewoonte van gemaakt om eens in de veertien dagen bij deze kliniek langs te gaan voor controle. De zomerse hitte was toen al begonnen. Omdat ze er na afloop van haar controle weinig voor voelde meteen naar huis te gaan, wipte ze altijd even aan bij een banketbakkerij in de buurt en kocht daar een of twee ijsslolly's. Dan ging ze naar het park, waar de zon de hele dag niet leek te schijnen, en sabbelde de ijskoude lolly's op haar gemak op. Er lag stevast een invalide oude man te dutten op een stuk karton dat hij onder een boom had uitgespreid. Er was niemand die aandacht aan haar besteedde.

Takiko's buik voelde nu iets lichter en ze kon zich weer vrijelijk bewegen. Ze pakte haar bundels op en liep met grote stappen verder. Van de eenrichtingsverkeersweg sloeg ze de brede straat naar beneden in. Toen ze zich naar rechts keerde, voelde ze voor het eerst die dag de ochtendzon vol op haar lichaam vallen. Het was een glorieus licht. De stad lag aan haar voeten gestrekt en boven haar spreidde de ochtendhemel zich uit – de kleur van perziken, de kleur van een hoogzomerse morgen.

Met haar ogen half dichtgeknepen tegen het felle licht liep Takiko de helling af. De zon straalde haar recht tegemoet. Er verscheen een glimlach om haar lippen. Geen mens wist hoe blij ze zich op dit ogenblik voelde – niet haar moeder, niet haar vader, niemand. Ze kon zich geen weldadiger tijd voorstellen. Het zonlicht viel heerlijk warm op haar lichaam. Een hete, hoogzomerse ochtend stond voor de deur.

'Natuurlijk ga ik met je mee. Je krijgt een baby! Wat kan ik anders doen?' had haar moeder de laatste tijd steeds gezucht wanneer ze Takiko zag, maar dan wendde Takiko haar gezicht af en gaf geen antwoord. Ze vond het niet nodig iets terug te zeggen. Ze had al besloten in haar eentje het huis uit te gaan wanneer de baby geboren

zou worden, en als ze om de een of andere reden niet in staat was om alleen naar de kliniek te gaan, had ze alleen haar moeder bij wie ze om hulp kon vragen. Ze was niet langer in staat om terug te schreeuwen: ‘Laat me niet lachen, zeg! Weet je wel wat je zegt? Wie drong er steeds op aan om het weg te laten maken? Wie, hè?’ En daar kwam bij, hoe meer de bevalling naderde, hoe minder zeker Takiko zich voelde. Als het moment ooit kwam dat ze niet buiten haar moeders hulp kon, wilde ze het mens geen excuus geven om te kunnen zeggen: ‘Zie je wel? Wat heb ik je gezegd? Je deed wel zo stoer, maar moet je nou eens kijken! Zonder mij kun je helemaal niks!’

Desalniettemin wilde ze toch alleen het huis uit gaan als haar tijd kwam. Elke avond voor het slapengaan bad ze tot iets of iemand: ‘Laat het zo gebeuren, alsjeblieft. Ik wil de deur uit zonder dat mijn moeder of vader het merkt.’ Dan viel ze in slaap in de hoop dat het die nacht zo zou gebeuren, om de volgende ochtend teleurgesteld wakker te worden.

Het kindje in Takiko’s buik werd groter en groter zonder dat iemand daar blij om was. Voor Takiko was dit háár zwangerschap. Ze was gewoon in verwachting, meer niet. Maar dat betekende ook dat ze van niemand hulp wenste aan te nemen.

Ze had ooit op het punt gestaan eerder weg te lopen dan ze van plan was, toen haar vader haar één keer te vaak met zijn vuisten te lijf was gegaan en haar had toegebruld dat ze zijn huis uit moest. Haar broer was de hele toestand duidelijk zat en had haar aangeraden: ‘Doe het nou maar. Dat is het beste.’ Maar toen was haar moeder opeens gaan jammeren: ‘Nee! Niet doen! Niet in jouw toestand! Waar kun je nu nog heen? Je hebt al voldoende schande over ons gebracht. Je moet je vader niet zo letterlijk nemen! Jullie zijn gek, allebei!’

Helemaal onder aan de helling werd haar buik weer hard en zwaar. Ze zette haar bundels neer en kromp in elkaar, maar slaagde er

nog net in haar rechterhand op te steken naar een taxi die voor rood licht had moeten stoppen.

De taxi reed naar haar toe en de deur zwaaide automatisch open. Takiko was echter niet meteen in staat haar lichaam te bewegen en in te stappen. Ze opende haar mond om dat tegen de chauffeur te zeggen, maar ze kon geen geluid uitbrengen. Er zat niets anders op dan hem zo vriendelijk mogelijk toe te lachen.

De chauffeur deed zijn eigen deur open en stak zijn hoofd naar buiten.

‘Gaat het een beetje, mevrouw?’ vroeg hij.

Een blik op Takiko’s buik en de bundels die ze naast zich op het trottoir had gezet, was al wat hij nodig had gehad om te weten hoe de vork in de steel zat. Takiko lachte en knikte een paar maal. Heel voorzichtig, zodat ze niet overweldigd werd door de zware druk in haar buik, probeerde ze of ze zich kon bewegen. Ze slaagde erin één bundel op te pakken.

‘Kalm aan, mevrouw!’

Voor ze er erg in had, stond de chauffeur al achter haar en had hij de andere bundel opgepakt. Hij plaatste een hand op haar rug om haar te steunen.

Met de grootste moeite lukte het Takiko om in te stappen. De pijn wilde maar niet wegtrekken. Maar in elk geval hoefde ze zich nu niet meer te bewegen. De taxi zou haar naar de kraamkliniek rijden, en de kraamkliniek zou wel weten wat ze met haar aan moesten. Die glorieuze tijd in haar eentje was voorbij. Achteraf gezien had hij veel te kort geduurd.

‘Weet u zeker dat het gaat, mevrouw? Ik rijd nu weg, en ik zal zo voorzichtig mogelijk rijden. Als u zich opeens niet goed voelt worden, moet u het niet voor u houden, maar het me meteen laten weten. Als u wacht tot het te laat is, zitten we allebei met een probleem.’

Nog steeds glimlachend knikte Takiko de chauffeur toe in het spiegeltje en gaf hem met een zwak stemmetje het adres van de kliniek. Toen deed ze haar ogen dicht en zonk ongegeneerd weg in de zachte kussens van de achterbank. Stukje bij beetje werd haar buik weer iets minder zwaar, tot hij zijn gewone gewicht had bereikt. Ze hoefde zich nergens meer zorgen om te maken. Ze wilde dat ze de opluchting die ze nu voelde kon delen met de chauffeur, die verre van gelukkig leek met de passagier die hij had opgepikt.

‘Gaat het nog steeds, mevrouw? De auto schokt toch niet te erg?’

Dat waren de enige vragen die hij nu en dan stelde. Iets anders zei hij niet.

‘Dank u. Ik voel me best,’ verzekerde Takiko hem elke keer opgewekt.

Er was nauwelijks verkeer op de weg. Ook al reed de taxi niet hard, hij zoefde toch aangenaam door, zodat ze bij de kliniek aankwam in de helft van de tijd die ze gedacht had nodig te hebben.

‘Dank u wel, en het spijt me dat ik u zo heb laten schrikken. Dat hebt u heel vlug gedaan,’ zei Takiko tegen de chauffeur terwijl ze hem zijn geld gaf.

De chauffeur lachte, voor het eerst.

‘Een halfuurtje later en het was veel drukker geweest. Dan had ik er niet zo’n vaart in kunnen zetten. Zal ik u helpen met uw bagage?’

‘Dank u, maar ik red me wel. En nogmaals heel erg bedankt.’

Het was bijna tijd voor de volgende wee. Met haar twee bundels tegen de borst geklemd, klauterde Takiko de taxi uit. Toen de automatische deur zich sloot, kon ze het gezicht van de chauffeur voor het eerst duidelijk zien. Net als haar vader was hij een kleine man van tegen de zestig; zelfs zijn ogen en neus waren klein.

Takiko keek de taxi na en keerde zich om naar de ingang van de kliniek. Het gebouw maakte een verlaten indruk. Niemand duwde de glazen voordeur open om naar buiten te gaan, en bij de receptie naast de ingang stond ook geen rij zwangere vrouwen te wachten om hun registratiekaart te laten zien. Het oude gebouw leek nog te slapen. Het glas van de deur weerspiegelde de heldere ochtendhemel en de huizen aan de overkant van de weg.

De deur leek niet op slot te zijn, maar mocht ze zomaar op eigen houtje naar binnen? Takiko aarzelde. Wat zou ze doen? Was de taxi-chauffeur er nog maar! Maar toen herinnerde ze zich dat ze de kliniek had gebeld voor ze van huis ging en duwde, enigszins benepen, de glazen deur open. De vrouw met wie ze over de telefoon had gesproken – ze had geklonken als een verpleegster – had alleen gezegd: ‘O, in dat geval moet u meteen komen. De voordeur is open, dus u loopt meteen naar de zusterspost boven, en daar geeft u uw naam. En vergeet niet uw eigen schoenen mee te nemen naar boven.’

Met het gevoel alsof ze een insluiper was, trok ze haar sandalen uit in de verlaten hal en stapte in de slippers van de kliniek. Met haar sandalen samen met een bundel in haar rechterhand liep ze de gang recht tegenover de ingang in. Deze gang deed eveneens dienst als wachtkamer voor poliklinische patiënten. Rechts waren de onderzoekskamers, links de consultatiekamers. Meestal was het een drukke boel in de gang, met zwangere vrouwen en de kinderen die sommigen hadden meegenomen. Er was een airconditioner, maar die haalde nauwelijks iets uit. Je kreeg veel meer verkoeling door de nooduitgangen halverwege en aan het eind van de gang open te doen zodat de wind erdoor kon. Takiko was niet de enige die er zo over dacht. Andere vrouwen zetten die deuren ook altijd wagenwijd open en kregen daarvoor op hun kop van de verpleegsters.

Takiko liep de stille, schemerige gang door en ging de trap

rechts op. Verder dan dit punt was ze nooit geweest.

Boven zag ze een enorm verschil met de doodstille begane grond. Het eerste wat haar opviel was de ochtenddrukte van de opgenomen patiënten. Twee vrouwen in negligé stonden aan de wasbakken recht tegenover de trap hun tanden te poetsen. Op de banken in de gang zaten vrouwen in *yukata** te kletsen en te roken. Midden op de gang stond een grote etenswagen van roestvrij staal waarheen sommige vrouwen nu hun lege ontbijtbladen terugbrachten.

Takiko voelde zich meteen op haar gemak, vrolijk zelfs. Ze liep naar de zusterspost en gaf haar naam aan een kleine verpleegster.

‘Even kijken hoor... Odaka... Odaka...’

Na zich ervan te hebben overtuigd dat ze Takiko’s naam in haar kaartstelsel had, ratelde de verpleegster een serie instructies af en liep weg. Ze leek het druk te hebben.

Omdat ze het allemaal niet een-twee-drie had begrepen, bleef Takiko buiten de zusterspost staan wachten tot de verpleegster terugkwam.

Een oudere verpleegster kwam de gang af gelopen met een instrumentenwagen.

‘Wat moet je hier? Uit de weg,’ zei ze geïrriteerd toen haar wagen tegen Takiko aan botste.

‘Neem me niet kwalijk,’ zei Takiko geschrokken. Ze bewoog haar lichaam opzij. ‘Ik eh... Wat moeten nieuwe patiënten doen?’

De verpleegster keek haar geïrriteerd aan.

‘O, een nieuwe patiënt, hè? Waarom sta je dan hier? Is er niemand op de post?’

‘Ja, maar... Ik heb niet goed begrepen wat ik doen moet,’ zei Takiko schuldbevestigend.

‘Dan moet je niet zo staan sussen. Daar heb je nu de tijd niet voor... Waar is je bagage?’

‘Deze bundels hier.’

‘Is dat alles?’

‘Ja.’

‘Heb je niemand bij je?’

‘Nee, ik ben in m’n eentje gekomen.’

‘O. Nou, voor deze keer dan maar...’

Er kwam net een andere verpleegster aan. Die werd aangehouden alsof ze een overtreding had begaan en kreeg orders zich over Takiko te ontfermen.

Het bed dat Takiko werd toegewezen, stond in een grote zaal aan het eind van de gang. Met zijn hoge plafond had hij iets weg van een collegezaal. Er stonden bijna dertig bedden. Baby’s huilden door elkaar heen. Aan de voet van elk bed stond een ledikantje voor de baby. De gordijnen die om elk bed hingen, waren allemaal opengetrokken. De ramen links en rechts stonden ook open, zodat er een koel windje door de zaal woei. Vrouwen die sliepen, vrouwen die hun baby de borst gaven, vrouwen die manga’s lazen – in die verfrissende koelte lagen al die vrouwen elk op hun eigen manier de tijd door te komen.

Takiko kleedde zich vlug om in een nieuwe yukata en kroop in bed. Blijkbaar zou ze al snel worden geroepen om te worden onderzocht, maar het idee dat ze het helemaal in haar eentje tot hier had gebracht, had haar heel slaperig gemaakt. Eerst even slapen. Haar ogen vielen dicht.

Het werd middag en avond, en al die tijd sliep ze door, in hetzelfde bed.

Laat die nacht kreeg ze op instructie van de dokter intraveneus een weeënstimulerend middel toegediend.

Bij het ochtendgloren hoorde Takiko het eerste kreetje van haar eigen baby. Het was een jongetje, kerngezond.

Het bos

Vanuit het raam van de kamer kon je één grote boom zien. Het was een populier. Elke dag kort na de middag begon die boom te gloeien. Terwijl de wind door zijn bladen ritselde, dwarrelde een wit licht alle kanten uit. Omlijst door het raamkozijn wekte hij als een soort fata morgana de indruk dat hij vlakbij stond. Tegen de avond werd de boom overgoten door het licht van de ondergaande zon en gloeide hij op zijn glorieust.

Het mooie hoogzomerse weer leek voort te duren.

Takiko merkte de boom buiten het raam voor het eerst op tegen de avond van haar tweede dag in de kliniek. Die ochtend was ze in alle vroegte van de verloskamer teruggebracht naar haar bed en gewoon door blijven slapen tot het vredige geluid van vrouwenstemmen tot haar doordrong.

‘...speelt niet slecht, hè, de dokter?’

‘Wat wil je? Hij is nog jong. Maar wat een verschil met als hij

dienst heeft! Ik moet mijn mening over hem toch herzien.’

‘O, kijk, dat was weer een smash!’

‘Maar die ander kan er ook wat van.’

‘Wie is die ander?’

‘Dat weet ik niet. Een vriend van de dokter, denk ik.’

‘O jee, nou heeft hij ons in de gaten.’

‘Kijk, hij lacht. *Dokteeeeer!* Je speelt fantastisch, dokter!’

De vrouwen lachten vrolijk. Takiko deed haar ogen open en keerde haar gezicht nog half dromend in de richting van de lachende stemmen. Ze zag een open raam, drie vrouwen als blauwachtige schaduwen, en achter hen een overvloedige stroom licht. Waar ben ik, dacht ze onwillekeurig.

De drie vrouwen hingen uit het raam. Ze lachten nog steeds. Het raam keek uit op de tuin van de kliniek, waar een dokter wiens dienst erop zat blijkbaar aan het tennissen was. Maar hoe aandachtig Takiko ook luisterde, ze kon het geluid van de bal niet horen.

Takiko bleef op haar rug liggen, maar keerde haar hoofd in een poging de zaal rond te kijken. De grote ruimte was stil en donker – of zo kwam het haar voor, want in feite huilden er twee of drie baby’s en lagen een paar vrouwen te kletsen met de vrouw in het bed naast hen, terwijl de tl-buizen aan het plafond de zaal helder verlichtten. In het bed links van haar lag niemand. In het bed daar weer naast lag een vrouw haar baby te voeden.

Toen ze Takiko’s ogen op zich voelde, zei ze glimlachend: ‘Jouw kindje zal straks wel komen. Je lijkt het zwaar te verduren te hebben gehad. Dit is mijn derde alweer. Ik ben na jou opgenomen, maar ik was in een wip klaar. De andere twee zijn gisteravond komen kijken, met hun vader. Ik hoop dat het lawaai je niet wakker heeft gemaakt.’

‘Nee, ik heb er niets van gemerkt. Ik heb overal doorheen gesla-

pen,' zei Takiko, haar ogen op het hoofd van het kindje gericht.

In plaats van een baby bevatte het ledikantje aan haar voeten-eind de bundel met kleertjes en luierbroekjes. Takiko dacht terug aan het eerste kreetje dat haar baby had geslaakt. Die ochtend, een paar minuten nadat alle pijn uit haar lichaam leek te zijn verdwenen, had dat kreetje in de verloskamer weerklonken. Is dat soms het stemmetje van het kind dat ik op de wereld heb gezet, had ze zich afgevraagd. Bij haar voeten waren de verpleegsters druk met de baby in de weer. Het kindje werd meteen de verloskamer uit gedragen. Takiko had hem alleen heel eventjes mogen bekijken. Hij had een vuurrood gezichtje, maar het kwam haar vaag bekend voor. Daarna had ze hem niet meer gezien.

Was hij nog ergens in leven, en zag hij er net zo uit als de andere baby's in de zaal?

Takiko staarde naar het plafond terwijl ze met beide handen haar buik betastte. Er was iets omheen gewikkeld wat op dik verband leek, en toch had ze het onaangename gevoel dat haar handen nat werden doordat ze ze in een ondiepe plas had gestoken. Waar kwam die holte vandaan? O ja, tot gisteravond had daar een kindje in liggen groeien, en dat was nu weg. Toch kon ze niet met een gerust hart wennen aan het idee dat ze een baby had.

Toen de verpleegsters haar vroeg die ochtend vertelden dat ze een gezonde zoon had, konden ze alleen haar baby hebben bedoeld. Maar Takiko had het idee dat ze die woorden in een droom had gehoord. Ze had ook het idee dat het er allemaal niet zo toe deed. Ze had iets ter wereld gebracht, en dat leefde nu of het was dood, en als het leefde, hoefde ze zich niet onmiddellijk zorgen te maken over wat het was. Takiko kon zich niet onttrekken aan een diep gevoel van opluchting dat haar lichaam alles veilig leek te hebben doorstaan. Zolang zijzelf maar in leven bleef – dat was genoeg. Een bevalling had

eigenlijk niet veel om het lijf, en als haar nu, na zoiets simpels, iets overkwam – nou ja, dat kon toch niet?

Haar ogen keerden zich weer naar het raam. De vrouwen die naar het tennissen hadden gekeken, waren daar nu weg. Buiten het raam stond een grote boom te gloeien, met een oogverblindend licht. De stralen van de avondzon vielen op zijn ontelbare blaadjes, spatten uit elkaar en schoten de zaal in, waar ze zo schitterden dat Takiko de contouren van de boom niet duidelijk kon onderscheiden. Verwonderd keek ze naar de boom die gloeide in het licht van de ondergaande zon.

Buiten liep een hete dag ten einde. Zij had ooit in het licht van een stralende ochtend gelopen. Wanneer was dat ook alweer? Voor het eerst sinds ze wakker werd, voelde Takiko zich intens blij.

Rechts van haar gaf een vrouw een kort gilletteje.

Een keurig opgemaakte vrouw in negligé stond naast haar bed terwijl een verpleegster een van haar borsten masseerde. Als een kind dat terugschrikt voor de pijn van een prikje deed de vrouw huilend haar best om aan de handen van de verpleegster te ontglippen. Vanuit de bedden eromheen steeg gelach op.

‘Kijk maar. Als je dit doet, krijg je volop melk,’ lachte de verpleegster. Van haar gezicht was duidelijk af te lezen dat ze de protesten van de kinderachtig huilende vrouw niet serieus nam. ‘Zulke volle borsten en geen melk? Dat bestaat niet! Wacht, ik masseer nog even door.’

‘Nee! Laat maar! Stop alsjeblieft! Ik zal het zelf doen, dat beloof ik! Ik masseer mezelf. Dat kan ik best!’

‘Ja, maar jij gaat de pijn uit de weg, en dan lukt het niet. Zodra je weer thuis bent, doe je er helemaal niets aan, dus dit is de laatste dienst die ik je kan bewijzen, gratis en voor niets.’

Op het bed van de vrouw lagen een koffertje en een papieren boodschappentas.

Takiko keek weer naar het raam rechts van haar. Ze probeerde

zich om te keren, maar een onbestemde pijn zeurde almaar door, van haar onderbuik naar haar benen. Als ze ook maar één been bewoog, ging er zo'n felle scheut door haar hele lichaam dat ze zich roerloos stil moest houden. Onder het dekbed voelde ze aan haar borsten. Die deden helemaal geen pijn en waren net zo groot als eerst – onmiskenbaar haar eigen borsten.

Toen ontdekte ze op het nachtkastje naast haar kussen opeens een pakje dat ze zelf niet had meegenomen. Het gekreukelde pakpapier met zijn rood-en-blauwe patroon kwam haar bekend voor. Was haar moeder soms langs geweest? Ze sprak de vrouw links van haar aan – dezelfde die haar had verteld dat ze haar derde kind had gekregen. Die was nu klaar met voeden en had haar kindje teruggelegd in zijn ledikant, waar ze het onder het maken van geruststellende geluidjes een schone luier omdeed.

‘Neem me niet kwalijk, maar, eh... Is dit voor mij?’

Takiko pakte het pakje op met haar rechterhand en hield het boven haar hoofd. Het was zwaarder dan dat het eruitzag.

‘O, dat! Ja, je moeder is hier rond de middag even komen kijken en heeft dat voor je achtergelaten. Je lag zo lekker te slapen dat ze je niet wakker wilde maken, zei ze. Ze heeft deze kleine ook even bewonderd. Haar eigen kleinzoon was een wolk van een kind, zei ze, maar deze mocht er ook zijn. Je moeder was reuzeblij. Het was haar eerste kleinkind, zei ze.’

‘Ach ja...’

Takiko wierp de vrouw een glimlach toe en richtte zich steunend op haar rechterarm een eindje op. Ze maakte het pakje meteen open. Er zaten twee grote perziken in. Dure, zo te zien. Takiko was dol op perziken.

Hoewel het haar aan het hart ging, zei ze tegen haar buurvrouw: ‘Dit zijn twee perziken. Hier, deze is voor jou.’

‘O nee, dank je! Je moeder heeft er mij ook een gegeven. En die smaakte maar wát lekker!’

Takiko knikte opgelucht bij wijze van antwoord.

Dat was waar ook: ze had die dag nog niets gegeten! Dat besef bezorgde haar meteen enorme trek. Ze haalde een van de perziken uit het pakje en trok met haar vingers het huidje eraf. Dat was niet zo moeilijk, want de perzik was mooi rijp. Ze deed haar mond wijd open en zoog aan het sappige vruchtvlees. Het was zoet en zacht.

Terwijl ze de perzik at, bleef ze naar de boom buiten het raam kijken. Het felle licht van de avondzon was al begonnen te verzwakken, maar het zachte vruchtvlees van de perzik hield het beeld van de verblindend gloeiende boom die ze daarnet had gezien nog even voor haar vast. Gefascineerd bleef ze op de vrucht zuigen.

Rond de gloeiende boom werd een landschap zichtbaar. Een droge, witte vlakte die zich zonder enige onderbreking uitstreckte tot waar ze maar kijken kon. Geen groene boom in zicht; niets dan enorme rotsblokken die hier en daar uit de grond omhoogstaken in vormen die aan levende wezens deden denken. De wind floot onophoudelijk over de vlakte en overdekte de droge grond met een geel waas. Terwijl hij met zijn hitte en licht de vlakte van vochtigheid beroofde, ging de zon zelf schuil achter stofwolken.

Waar kon ze zo’n landschap hebben gezien? Verwonderd bleef ze kijken terwijl het panorama zich verder ontvouwde in haar herinnering.

Er liep een vrouw over de vlakte. Ze was alleen. Het was een indiaanse vrouw. Achter haar was een indiaans dorp. Met onbewogen gezicht liep de vrouw over de ongastvrije vlakte. Ze had een grote buik.

O ja, nu wist ze het weer! Takiko glimlachte onwillekeurig. Het was een scène uit een film die ze in de vijfde klas van de middelbare school rond Nieuwjaar had gezien met haar toenmalige vriend, die

een jaar boven haar zat. Wat voor film het was, wist ze niet meer. Hoe hij heette, wat erin gebeurde, hoe de hoofdrolspeler eruitzag – ze was het allemaal vergeten. Ze herinnerde zich alleen dat ze in de bioscoop deze ene scène met grote spanning had bekeken. Destijds was het niet bij haar opgekomen om dingen als bevallingen met haarzelf in verband te brengen. Ze geloofde zelfs dat zwangerschap iets was wat haar nooit moest overkomen. Telkens als ze op school roddels hoorde over klasgenootjes die een abortus hadden gehad, voelde ze zich mateloos geïrriteerd, maar in feite begreep ze niet goed hoe die meisjes het zo ver hadden kunnen laten komen. Dat ze zelf nooit eerder zwanger was geworden, kon alleen maar een kwestie van geluk worden genoemd, maar dat geluk had ze altijd als vanzelfsprekend beschouwd.

Het gezicht van de vriend met wie ze naar die film was geweest, herinnerde ze zich nog. Maar natuurlijk wist ze niet meer wat ze tegen elkaar over de film hadden gezegd. Zou ook hij zich nu en dan dezelfde scène herinneren? Zo ja, op wat voor momenten? En hoewel ze alle contact hadden verloren, zou hij dan even terugdenken aan Takiko Odaka? Keek hij met dezelfde weemoed terug op hun tienerjaren als zijzelf?

De indiaanse vrouw had gevoeld dat haar bevalling dichtbij was en was in haar eentje uit haar dorp weggegaan met net zoveel voedsel als ze dacht nodig te hebben. Takiko kon zich niet precies herinneren of dat in de film ook zo was geweest, maar ze geloofde van wel. Wat ze zich duidelijk voor de geest kon halen, was de scène waarin de vrouw in de schaduw van een rots met onderdrukte stem begon te kreunen.

De vrouw loopt moeizaam in de zinderende hitte over de witte vlakte. De wigwams achter haar verdwijnen, maar ze loopt door. Ze moet doorlopen tot haar stem niet in het dorp te horen is. Geluid draagt ver op de vlakte. De vrouw loopt door tot ze eindelijk stilstaat

voor een rots. Ze hurkt neer in de schaduw van de rots en wacht tot het tijd is om haar kind te baren. Ze eet van het voedsel dat ze heeft meegebracht en wacht geduldig tot haar tijd komt – drie dagen lang, een week lang. Zolang haar kind niet geboren is, zal ze niet bij die rots weggaan. En als de baby weigert levend geboren te worden, hoe-lang zal ze dan blijven wachten? Een jaar? Tien?

Maar in de film voelt ze al snel sterke weeën. Ze klampt zich met beide handen vast aan de rots en geeft alle kracht in haar lichaam aan het kind dat geboren gaat worden. In haar bezwete gezicht sperren haar ogen zich opeens open in een blik vol verbazing. In de schaduw van de rots recht voor haar staat een vreemde man naar haar te kijken. Dat is de held van de film. Terwijl ze zich vastklampt aan de rots en de ene kreun na de andere uitbrengt, houdt ze haar wijd geopende ogen op de man gevestigd. Haar gezicht verraadde geen spoor van vrees, haar grote ogen kijken alleen maar. En de man blijft naar haar kijken, zijn mond een beetje open.

Opeens klinkt er een krachtige schreeuw. De baby is geboren. Het geluid verspreidt zich snel over de witte vlakte.

De vrouw wendt voor het eerst haar ogen af van de man en buigt zich over het kind dat zojuist uit haar lichaam is gevallen. De man houdt zijn ogen waakzaam op haar gericht.

Na verloop van tijd pakt de vrouw het in een doek gewikkelde kind op en staat op, naast de rots. Ze wisselt nogmaals een blik met de man. Dan loopt ze zonder een woord te zeggen en met een uitdrukkingloos gezicht terug over de vlakte, met dezelfde tred als toen ze naar de rotsen kwam.

De vrouw zal jonger zijn geweest dan Takiko, en Takiko is nu eenentwintig. Als je alleen naar haar gezicht keek, zou je denken dat ze nog maar een kind was.

Toch vond Takiko het vreemd dat ze zich deze scène nu pas her-

innerde. Waarom had ze dat niet gedaan toen ze haar bundels voor de kraamkliniek inpakte, of tijdens een van haar medische controles, of op de dag dat ze haar ontslag indiende? Toen ze de film zag, was ze zestien. Ze had het woord ‘wee’ wel eens gehoord, maar kon zich er geen voorstelling van maken wat voor pijn zoiets deed. Ze had de scène bekeken met dezelfde grote ogen als de indiaanse vrouw opzette.

Tijdens haar zwangerschap herinnerde Takiko zich af en toe wel een droom die ze als kind had gehad.

Over een bevroren zee zo uitgestrekt als de vlakke waar de indianen woonden, gleden mensen rond op hondensleeën. De figuurtjes waren zo klein alsof ze van grote hoogte op hen neerkeek, maar ze zag ze toch heel scherp en tot in de kleinste details. Dat was de hele droom. De mensen leken op jacht te zijn, maar ze hielden met hun sleeën nooit stil om iets te ondernemen. Het was een stille droom, zonder stemmen of enig ander geluid. Om hen heen was alleen het dikke ijs van de bevroren zee, een wereld van wit met een tintje blauw erin.

Misschien had de meester op de lagere school haar tijdens Maatschappijleer verteld dat er op zulke plaatsen mensen zijn die op zo’n manier leven en had het landschap zich zo in haar gedachten gegrift dat ze ervan was gaan dromen. Maar voor de kleine Takiko was het een akelige, angstige droom geweest. De bevroren zee was te stil, te wit, te uitgestrekt. Ze kon zich niet aan de vrees onttrekken dat ook zij ooit naar zo’n plaats zou moeten.

Toen ze twee maanden eerder haar ontslag indiende, had ze om een of andere reden aan deze droom moeten denken. En ze had beseft dat de droom haar geen angst meer inboezemde, maar dat ze nu met bewondering kon kijken naar de bevroren zee en de mensen die daar met zo’n vaart overheen sleeden.

Wanneer Takiko zich deze droom later weer voor de geest haal-

de, voelde ze zich steeds meer tot de mensen op het ijs aangetrokken. Het waren mannen gekleed in de pelzen van zeedieren die ze zelf hadden geschoten. Takiko wou dat haar kind een jongetje was. Haar verwachtingen werden ambitieuzer. Als het een jongetje was, zou hij misschien opgroeien tot een jonge man die het verdiende om toegelaten te worden in het gezelschap van de sleeërs op het ijs. En dan zou zijzelf misschien ook een van hun kring worden. Waarom was dat zo onmogelijk?

Ze kwam tot de overtuiging dat ze er goed aan had gedaan haar baan op te zeggen. Toen haar buik groter begon te worden, was het aanvankelijk niet bij haar opgekomen ontslag te nemen. Ze had steeds met het idee rondgelopen dat het allemaal wel goed zou komen, zolang ze de naam van de man maar niet noemde. Ook toen haar chef langs zijn neus weg informeerde of ze van plan was te blijven werken en haar gechoqueerde vrouwelijke collega's haar op een afstandje begonnen te houden, zag ze geen enkele reden waarom ze met werken zou stoppen.

Pas toen de foetus al behoorlijk groot was geworden, drong het tot Takiko door dat de veranderingen in haar lichaam betekenden dat ze zwanger was. Dit was de eerste keer dat ze zulke veranderingen meemaakte, en ze hielden haar zo bezig dat de tijd verstreek zonder dat ze praktische stappen nam om het kind te laten aborteren. Hoewel ze zichzelf op haar manier had afgevraagd wat ze moest doen, kon ze toen haar moeder haar later vroeg waarom ze het niet weg had laten maken alleen maar antwoorden dat ze niet zo ver had doorgedacht.

Toen haar moeder eindelijk doorhad dat Takiko zwanger was, was ze al meer dan zes maanden op streek. Haar moeder barstte meteen uit in een stortvloed van boze vragen. Waarom had ze het kind niet laten aborteren? Hoe had ze het zo ver kunnen laten komen? Wie was de vader? Had ze een kind gewild omdat ze zo van de vader hield?

Was hij gehuwd? Wist hij ervan? Was ze soms van plan het eigenhandig groot te brengen? Geloofde ze echt dat ze dat zou kunnen? Had ze het soms gedaan om het haar ouders betaald te zetten? Had ze zo'n hekel aan haar vader? Wist ze wel wat het zou betekenen voor de rest van haar leven? Waar zat ze met haar hoofd?

Het waren allemaal vragen die Takiko niet kon beantwoorden. Meer nog, het overrompelde haar dat ze zulke vragen in haar eigen dagelijkse leven te horen kreeg, en uit de mond van iemand die zo dicht bij haar stond – niet voor de grap, maar in alle ernst. Sommige termen die haar moeder gebruikte – ‘gehuwd’, bijvoorbeeld – kon Takiko alleen maar komisch vinden. Haar moeder leek ervan uit te gaan dat je geen kind ter wereld kon brengen zonder dat je daar een reden voor had of erover had nagedacht. Toen Takiko op de lagere school zat, had ze een tijdlang een christelijke zondagsschool bezocht, en haar moeder bracht zelfs die ter sprake. Christenen geloven dat het verkeerd is om baby's te doden. Had Takiko zich daardoor laten beïnvloeden, vroeg ze. ‘Maar zolang het nog niet geboren is, is het helemaal geen baby. Het is helemaal niks!’ verklaarde ze.

Ten slotte was Takiko in lachen uitgebarsten.

‘Natuurlijk denk ik dat niet!’

‘Wat raaskal je dan, idioot dat je bent! Het is niet iets om over te lachen!’ barstte haar moeder uit, en ze gaf Takiko een harde klap in haar gezicht. Toen begon ze te huilen. ‘Wat een nachtmerrie! Ik schaam me dood. Hoe kan ik me ooit nog op straat vertonen?... Er is toch een vrouwenarts vlak bij het station? Morgen ga je daar meteen heen. Je móet erheen! Alsjeblieft, doe het nou!’

Takiko wist niet wat ze moest doen.

‘Waar heb je het over?’ mompelde ze. ‘Ik ben bijna zeven maanden. Ik kan wel naar de dokter gaan, maar die kan er ook niets meer aan doen.’*